

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Katholiek Secundair Onderwijs Ternat - Sint-Angela te
TERNAT**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 33522

Instelling Katholiek Secundair Onderwijs Ternat - Sint-Angela

Directeur Guido VAN DEN CRUIJCE

Adres Statiestraat 35 - 1740 TERNAT

Telefoon 02-582.15.38

Fax 02-582.72.58

E-mail directie@sint-angela-ternat.be

Website <http://www.sint-angela-ternat.be>

Bestuur van de instelling VZW KBSOT

Adres Statiestraat 35 - 1740 TERNAT

Scholengemeenschap SGKSO Dilbeek - Ternat

Adres Rozenlaan 45 - 1700 DILBEEK

CLB Vrij CLB Pieter Breughel

Adres Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-12-2016, 06-12-2016, 07-12-2016, 08-12-2016, 09-12-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 09-12-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 12-01-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Hilde VAN HOUTE

Teamleden Wim DE WIEST, Lies HARDEMAN, Jurgen HUS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Engels in het tweede leerjaar van de A-stroom (leerplan D/2011/7841/002)	8
3.1.1.2 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	10
3.1.1.3 Huishoudkunde en gezinstechieken in de eerste graad in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan 2001/0279/027)	13
3.1.1.4 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/001)	15
3.1.1.5 Techniek in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017) en in het eerste leerjaar B (leerplan D/2010/7841/020)	17
3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	20
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	21
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	23
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	24
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	25
4.1 Leerbegeleiding	25
4.2 Evaluatiepraktijk	28
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	33
6.1 Wat doet de school goed?	33
6.2 Wat kan de school verbeteren?	33
6.3 Wat moet de school verbeteren?	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Sint-Angela heeft het profiel van een autonome middenschool met een A- en B-stroom. De school ligt in het centrum van Ternat en is goed bereikbaar met de trein en de lijnbus. In de onmiddellijke buurt liggen de basisschool 'De Brug' en het Sint-Jozefsinstituut. De drie scholen vallen onder eenzelfde schoolbestuur, dat recentelijk voor zowel de basisschool als de middenschool in een nieuwbouw investeerde. Sint-Angela behoort daarnaast tot de scholengemeenschap Dilbeek-Ternat, die vier scholen omvat: Sint-Angela, Sint-Jozef, Regina-Caelilyceum en Don-Bosco. Samen bieden ze de onderwijsvormen ASO, TSO, BSO aan. Een groot deel van de leerlingen stroomt door naar het Sint-Jozefsinstituut, een zuivere ASO-school.

De school profileert zich als een Vlaams katholieke school waar ouders welkom zijn. Ze schenkt uitdrukkelijk aandacht aan de communicatie met ouders en leerlingen. Aan de hand van bevestigingen legt ze noden bloot en optimaliseert ze onder meer de oudercontacten, de rapportcommentaren en de elektronische leeromgeving. De gastvrijheid van de school beperkt zich niet enkel tot de ouders, ook externen worden hartelijk ontvangen.

De school wil dat leerlingen gelukkig zijn op school en vertaalt dit onder andere in de zorg voor een gestructureerd schoolklimaat. Ze besteedt ook opmerkelijk veel aandacht aan de aanpak van normoverschrijdend gedrag. De school hecht daarnaast heel wat belang aan de algemene brede vorming van leerlingen. Getuige hiervan zijn de vele activiteiten, acties en projecten die ze organiseert en waarbij ze kan rekenen op het engagement en de inzet van meerdere personeelsleden. De school werkt hiermee voldoende aan de vakoverschrijdende eindtermen. De planmatige aanpak ervan op beleidsniveau vormt wel nog een aandachtspunt.

In haar schoolvisie legt de school een grote klemtoon op studeren, ze vult dit in als leerstof verwerken en verwerven. Deze visie op studeren of leren leren dekt voornamelijk de kennisdoelstellingen in de leerplannen en veel minder de vaardigheden. De visie richt zich ook op een cognitief sterk leerlingprofiel. Ze is niet gedragen door het schoolteam maar stuurt wel de leerbegeleiding op schoolniveau en beïnvloedt de evaluatiepraktijk.

Een directieduo leidt momenteel de school. Ze laten zich ondersteunen door een enthousiast en gedreven team secretariaatsmedewerkers, een coördinator eerste graad, een cel leerlingbegeleiding en enkele beleidsmedewerkers die instaan voor onder andere ICT en de elektronische leeromgeving. De organisatiestructuur onderging de voorbije schooljaren een grondige wijziging. Het participatiemodel veranderde en het schoolbestuur stelde een pedagogisch directeur aan, die in persoon al vier keer wijzigde. Deze wissels, de nieuwbouw, een veranderend leerlingenpubliek en de onrust binnen het team vereisten de voorbije schooljaren heel wat aandacht van de schoolleiding. Het kwaliteits- en erkenningsonderzoek toont aan dat een aantal belangrijke kernprocessen hierbij in het gedrang kwamen en dat de school voor enkele grote uitdagingen staat.

Voor het proces leerbegeleiding beperkt de visie zich tot leren leren of leren studeren van waaruit acties vertrekken die niet gedragen zijn door het volledige schoolteam. De school heeft daarnaast ook geen duidelijke en gedragen visie op evalueren. Voor beide onderwijskundige processen ontbreken bovendien beleidsacties die de doeltreffendheid van deze processen op het niveau van de vakgroepen bewaken. De verantwoordelijkheid voor een leerplangericht aanbod, een valide evaluatiepraktijk en de implementatie van de leerbegeleiding op klasniveau ligt volledig bij de vakgroepen en zelfs individuele leraren, waardoor kwaliteitsverschillen ontstaan tussen en zelfs binnen vakgroepen.

Het erkenningsonderzoek bevestigt de geringe aandacht voor interne kwaliteitszorg binnen de onderwijskundige processen. Meerdere vakken vertonen tekorten die opvolging vereisen. Dat is het geval voor Frans in de eerste graad A-stroom, voor gezinstechieken en huishoudkunde in de eerste graad A-stroom, voor techniek in de eerste graad A-stroom en voor techniek in het eerste leerjaar B. De overige vakken voldoen nipt en hebben ook verschillende aandachtspunten. Concreet gaat het over Engels en Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom.

Het onderzoek toont verder aan dat de school over het algemeen de onderwijsreglementering respecteert. Op het vlak van de woonbaarheid en de veiligheid van de leer- en werkomgeving (BVH) stelde de inspectie vast dat een aanzienlijk deel van de tekorten te maken heeft met het gebouw B en de oude sanitaire blok. Onder meer omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoorde, de voorziene verhuis naar de nieuwbouw in januari 2017 en de buitendienststelling van de oude sanitaire installatie vanaf dan, krijgt de school een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Omwille van de lacunes in de leerplanrealisatie van meerdere vakken, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies, beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate zijn weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Frans, natuurwetenschappen, techniek	gezinstechnieken
Graad 1 B	techniek	
Graad 1 Handel	Engels, Frans, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Latijn	Engels, Frans, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Engels, Frans, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Engels, Frans, natuurwetenschappen, techniek	huishoudkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Engels in het tweede leerjaar van de A-stroom (leerplan D/2011/7841/002)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk beantwoorden nipt aan de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod voor de receptieve vaardigheden (luisteren en lezen)
<i>Volledigheid</i>	beantwoordt globaal gezien aan de vereisten van het leerplan. De eindterm
<i>Evenwicht</i>	‘het onderwerp bepalen’ (ET 1 en ET7) verdient wel meer aandacht in de klas.
<i>Beheersingsniveau</i>	Ook de variatie in de tekstsoorten is voor verbetering vatbaar. Informatieve,
<i>Samenhang</i>	narratieve en artistiek-literaire teksten komen voldoende aan bod.
	Prescriptieve teksten komen nauwelijks of niet voor. Wat betreft de
	productieve vaardigheden (spreken, mondelinge interactie en schrijven) krijgen
	de leerlingen voldoende oefenkansen voor mondelinge interactie. Voor spreken
	en schrijven voldoet het onderwijsaanbod nipt: het is een uitdaging voor de
	vakgroep om met de weinig beschikbare lestijden alle eindtermen met alle
	leerlingen in te oefenen op het beschrijvend en vooral het structurerend
	verwerkingsniveau. Vooral deze eindtermen krijgen te weinig aandacht: een
	spontane mening geven (ET 17), aan de hand van sleutelwoorden een
	verwerkte tekst bondig weergeven (ET 20), aan de hand van sleutelwoorden
	bondig verslag uitbrengen over een gebeurtenis (ET 21) en persoonlijke
	correspondentie voeren (ET 33). Dat vereist een leerplangerichte in plaats van
	een handboekgerichte aanpak, afspraken tussen de leraren en een
	evenwichtige selectie van taaktaken uit het leerwerkboek. Alle
	vaardigheidsopdrachten voldoen aan de tekstenmerken.

De samenhang tussen kennis en vaardigheden voldoet, al besteden de leraren op het einde van het schooljaar nogal wat onderwijstijd aan louter kennis. Via de kennisopdrachten dagen ze de leerlingen uit om te reflecteren over taal en taalgebruik.

De vakgroep heeft weinig inzicht in de vakattitudes en leert deze impliciet aan. Alle leraren gebruiken authentiek lesmateriaal, audio- en videofragmenten en hanteren consequent het Engels als doeltaal. Dat verruimt de taalvaardigheid en de interculturele competentie van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Alle vaststellingen over het onderwijsaanbod van de receptieve en de productieve vaardigheden zijn ook van toepassing voor de evaluatiepraktijk. Ook hier geldt dat een gebrek aan afspraken tussen de leraren een volledige en evenwichtige evaluatie van de eindtermen kan belemmeren. Uit de steekproef blijkt een voldoende evenwicht tussen kennis en vaardigheden bij de jaarresultaten voor het dagelijks werk. Dat is minder het geval bij de examens die vooral kennis toetsen via reproductie- en transferopdrachten. Communicatieve opdrachten (vaardigheden) waarbij de leerlingen de verworven kennis functioneel toepassen, zijn eerder beperkt. De evaluatie is transparant. Leerlingen weten wat ze moeten kennen en kunnen. De vakgroep heeft nog geen heldere kijk op en afspraken over gemeenschappelijke criteria voor de vakattitudes voor spreek- en schrijfvaardigheid. Andere vormen van evaluatie zoals zelfevaluatie komen niet voor.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Tijdens de lesobservaties heerste er een goed leer- en leefklimaat. Binnen het kader van leren leren is het vijftrappenmodel van de school minder bruikbaar voor de taallessen, want de leer- en compensatiestrategieën van het leerplan zijn de uitgangspunten van de opdrachten in de les. De leerlingen krijgen studietips, maar enkel voor kennis, niet voor vaardigheden. De leraren gebruiken frequent eenvoudige actieve werkvormen wat de zelfredzaamheid van de leerlingen stimuleert. Door de invuldidactiek van het leerboek zijn de leerlingen echter minder uitgedaagd en gemotiveerd om hun eigen leerproces in handen te nemen en de verworven inzichten functioneel in te zetten. Het is een uitdaging hierin een gezonder evenwicht te zoeken. De remediëring voor kennis is degelijk uitgewerkt. Extra oefeningen, ook digitaal, staan ter beschikking. Bijwerking voor vaardigheden ontbreekt. De leerlingen kunnen gestuurd of op eigen initiatief bij hun leraar terecht voor een inhalles. Via feedback over toetsen en examens leren de leerlingen uit hun fouten. De school plant om ouders en leerlingen toegang te geven tot het elektronische platform wat de communicatie en het doorspelen van oefen- en remediërmateriaal kan vergroten. Binnen het kader van het M-decreet hebben de school en de vakgroepen talen degelijke sticordi-maatregelen uitgewerkt voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zoals dyslexie. Wat betreft de evaluatie van spellingsfouten bestaan er echter nog verschillen in aanpak tussen de taalvakken en treden sommige vakgroepen nog altijd sanctionerend op. Dat gaat in tegen de eigen schoolvisie op leerbegeleiding en vraagt om bijsturing.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De uitrusting voldoet. De bezochte vaklokalen beschikken over een pc met internetverbinding en een beamer. De leraren zetten deze grotendeels functioneel in. Woordenboeken zijn aanwezig die de leerlingen in één les spontaan gebruikten. Omwille van de beperkte capaciteit van de ICT-lokalen, gebruiken de leraren zelden deze lokalen. De klasgrootte van een aantal lesgroepen belemmert hen in de toepassing van actieve werkvormen.

Deskundigheidsbevordering De leraren tonen een grote werkkraft. Zij overleggen informeel en formeel.

Overleg Tijdens de vakvergaderingen komen thema's aan bod zoals leerbegeleiding,

Vorming afspraken over evaluatie en examens, maar reflectie en samenwerking over een leerplangericht aanbod en evaluatie ontbreken.

De leraren hebben de laatste drie schooljaren pedagogische nascholingen gevolgd, vakgerichte nascholingen komen niet voor. Uit dit onderzoek blijkt dat de vakgroep vooral behoefte heeft aan een degelijke vorming over het leerplan en de didactische toepassing ervan. Daarvoor kan de vakgroep ook een beroep doen op de eigen expertise of een kwaliteitsvolle samenwerking uitbouwen met de leraren Frans door de oprichting van één sterke, gelijkgezinde vakgroep moderne vreemde talen.

Tijdens deze doorlichting heeft de vakgroep een bereidheid en een ontwikkelingsdynamiek getoond om het onderwijsaanbod en de evaluatie beter af stemmen op het leerplan. Om hierin te slagen, zijn vorming, coaching én sturing door het directieteam noodzakelijk.

3.1.1.2 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn niet representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod voor de productieve vaardigheden (spreken en schrijven)

Volledigheid is niet volledig, niet evenwichtig en voldoet niet aan het vereiste

Evenwicht verwerkingsniveau. De vakgroep heeft weinig of geen notie van de bouwstenen

Beheersingsniveau van het leerplan. Bovendien staat de planmatige aanpak van de vakgroep niet

Samenhang garant voor een leerplangericht aanbod. Zij volgt uitsluitend het leerwerkboek zonder de reflectie te maken of alle eindtermen aan bod komen. Daardoor ontbreken voor schrijven de volgende eindtermen van het beschrijvend en het structurerend verwerkingsniveau: een tekst schrijven met behulp van sleutelwoorden (ET 29), een bericht opstellen met behulp van een voorbeeld (ET 30) en persoonlijke correspondentie voeren (ET 33). De leraren slaan systematisch deze oefeningen over in het handboek waardoor de leerlingen geen kansen krijgen om strategieën voor schrijfvaardigheid te ontwikkelen. Voor spreken oefenen de leraren nauwelijks of niet de volgende eindtermen in op het beschrijvend en het structurerend verwerkingsniveau met alle leerlingen: een spontane mening geven (ET 17), aan de hand van sleutelwoorden een verwerkte tekst bondig weergeven (ET 20) en aan de hand van sleutelwoorden bondig verslag uitbrengen over een gebeurtenis (ET 21). De leerlingen krijgen wel voldoende oefenkansen voor mondelinge interactie. Voor de receptieve vaardigheden (luisteren en lezen) voldoet globaal gezien het aanbod. Enkel de variatie in de tekstsoorten is voor verbetering vatbaar. Informatieve, narratieve en artistiek-literaire teksten zijn voldoende vertegenwoordigd. Prescriptieve teksten komen minder voor. Alle taaltaken voldoen aan de tekstkenmerken.

De samenhang in de lessen tussen kennis en vaardigheden varieert behoorlijk van leraar tot leraar. Sommige leraren besteden te veel onderwijstijd aan kennis ten koste van het functioneel inoefenen van deze kennis in communicatieve opdrachten (vaardigheden). Via de talrijke kennisopdrachten dagen ze in elk geval de leerlingen sterk uit om te reflecteren over taal en taalgebruik.

De vakgroep heeft weinig inzicht in de vakattitudes en leert deze impliciet aan. Alle leraren gebruiken authentiek lesmateriaal, audio- en videofragmenten en de meeste hanteren consequent het Frans als doeltaal. Dat verruimt de taalvaardigheid en de interculturele competentie van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is niet valide en niet representatief voor het leerplan. Door een gebrek aan afspraken over een leerplangericht aanbod en evaluatie ontstaan er hiaten. Voor spreken ontbreken bij de meeste leraren dezelfde eindtermen van het onderwijsaanbod. Voor schrijven evalueert de vakgroep de eindtermen voor schrijfvaardigheid, maar biedt zij de leerlingen geen kansen om deze eerst in te oefenen in de les. Dat gaat in tegen het pedagogisch principe om nieuwe leerstof eerst met de leerlingen in te oefenen, en pas nadien deze te evalueren. Bovendien komt voor schrijven deze eindterm op het structurerend verwerkingsniveau onvoldoende aan bod in alle klassen: persoonlijke correspondentie voeren (ET 33). Voor mondelinge interactie, lezen en luisteren voldoet de evaluatie al kan de vakgroep meer aandacht besteden aan de variatie in tekstsoorten en aan deze eindterm: het onderwerp bepalen (ET 1 en ET7). Net zoals in het onderwijsaanbod voldoen alle taaltaken aan de tekstenmerken.

De verhouding tussen kennis en vaardigheden beantwoordt niet aan de verwachtingen van het leerplan: in de eindbeoordeling gaat te veel waarde naar de kenniscomponent, zowel voor het dagelijks werk als voor het examen. Er komen ook grote verschillen voor tussen leraren die wel of geen vaardigheden evalueren voor een tussentijds rapport. Daardoor zijn de jaarresultaten die zij aan de delibererende klassenraad voorleggen, niet valide. De evaluatie is wel transparant. Leerlingen weten wat ze moeten kennen en kunnen. Zij krijgen tijdens het schooljaar heel wat evaluatiekansen.

De vragen voor het dagelijks werk en het examen zijn gekaderd in betekenisvolle contexten, maar deze blijven hoofdzakelijk op kennis gericht en bestaan uit reproductieve- en transferopdrachten. Communicatieve opdrachten (vaardigheden) waarbij de leerlingen de kennis functioneel toepassen, zijn beperkt. Voor het dagelijks werk van dit schooljaar zien we enkele opdrachten die een positieve evolutie laten zien.

De vakgroep heeft nog geen heldere kijk op en afspraken over gemeenschappelijke criteria voor de vakattitudes voor spreek- en schrijfvaardigheid. Enkele leraren experimenteren met andere vormen van evaluatie zoals zelfevaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Tijdens de lesobservaties heerste er een goed leer- en leefklimaat. Binnen het kader van leren leren is het vijftrappenmodel van de school minder bruikbaar voor de taallessen, want de leer- en compensatiestrategieën van het leerplan zijn de uitgangspunten van de opdrachten in de les. Toch leren niet alle leraren deze strategieën van het leerplan aan, noch interpreteren ze deze gelijkgericht. Om de mondelinge interactie in te oefenen, kan het niet de bedoeling zijn dat leerlingen hun dialoog van buiten leren. Door het gebrek aan schrijfopdrachten in de klas, ontbreken de strategieën voor schrijfvaardigheid. De leerlingen krijgen studietips, maar enkel voor kennis, niet voor vaardigheden. Sommige leraren gebruiken frequent eenvoudige actieve werkvormen wat de zelfredzaamheid van de leerlingen stimuleert. Door de invuldidactiek van het leerboek zijn de leerlingen echter minder uitgedaagd en gemotiveerd om hun eigen leerproces in handen te nemen en de verworven inzichten functioneel in te zetten. Het is een uitdaging hierin een gezonder evenwicht te zoeken.

De remediëring voor kennis is degelijk uitgewerkt. Extra oefeningen, ook digitaal, staan ter beschikking. Bijwerking voor vaardigheden ontbreekt. De leerlingen kunnen gestuurd of op eigen initiatief bij hun leraar terecht voor een inhalles. Via feedback over toetsen en examens leren de leerlingen uit hun fouten, maar niet alle leraren zetten hier voldoende op in. De rapportcommentaren zijn globaal gezien vaststellend en motiverend.

Binnen het kader van het M-decreet hebben de school en de vakgroepen talen degelijke sticordi-maatregelen uitgewerkt voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zoals dyslexie. Wat betreft de evaluatie van spellingsfouten bestaan er echter nog verschillen in aanpak tussen de taalvakken en treden sommige vakgroepen nog altijd sanctionerend op. Dat gaat in tegen de eigen schoolvisie op leerbegeleiding en vraagt om bijsturing.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet. De bezochte vaklokalen beschikken over een pc met internetverbinding en een beamer. De leraren zetten deze grotendeels functioneel in. Woordenboeken zijn aanwezig, maar de leerlingen krijgen weinig kansen om deze te gebruiken. Omwille van de beperkte capaciteit van de ICT-lokalen, gebruiken de leraren zelden deze lokalen. De klasgrootte van een aantal klasgroepen belemmert hen in de toepassing van actieve werkvormen.

Deskundigheidsbevordering De leraren tonen een grote werkkraft. Zij overleggen informeel en formeel.

Overleg Tijdens de vakvergaderingen komen thema's aan bod zoals leerbegeleiding,

Vorming afspraken over evaluatie en examens, maar reflectie en samenwerking over een leerplangericht aanbod en evaluatie ontbreken door een verschil in visie op het leerplan. Over deze visie zouden nochtans geen verschillen mogen bestaan: het leerplan stipuleert de krijtlijnen waarbinnen een lerarenteam kan werken. Het is een uitdaging voor de groep om interpersoonlijke meningsverschillen los te laten.

Slechts een handvol leraren heeft de laatste schooljaren een vakgerichte nascholing gevolgd. Uit dit onderzoek blijkt dat de meeste leraren vooral behoefte hebben aan een degelijke vorming over het leerplan en de didactische toepassing ervan. Daarvoor kan de vakgroep ook een beroep doen op de eigen expertise of een kwaliteitsvolle samenwerking uitbouwen met de leraren Engels door de oprichting van één sterke, gelijkgezinde vakgroep moderne vreemde talen.

Tijdens deze doorlichting heeft de vakgroep een bereidheid en een ontwikkelingsdynamiek getoond om het onderwijsaanbod en de evaluatie beter af stemmen op het leerplan. Om hierin te slagen, zijn vorming, coaching én sturing door het directieteam en de pedagogische begeleiding noodzakelijk.

3.1.1.3 Huishoudkunde en gezinstechieken in de eerste graad in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan 2001/0279/027)

Voldoet niet

Voldoet niet. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk sluiten onvoldoende aan bij de algemene doelstellingen en de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Binnen het keuzegedeelte in het eerste leerjaar komen verschillende realisaties voor voedselbehandeling en materialen aan bod. Binnen de basisopties in het

Volledigheid tweede leerjaar komen de zeven onderwerpen, waarrond de leerplandoelen

Evenwicht geclusterd zijn, voor. De uitwerking vertoont echter in beide leerjaren ernstige

Beheersingsniveau knelpunten, die de realisatie van de leerplandoelstellingen in de weg staat.

Samenhang

De aandacht voor de algemene doelstellingen van het leerplan, namelijk methodisch leren werken en het denkend handelen via het technisch proces, is beperkt. De leerlingen voeren de opgelegde opdrachten uit. Hierbij leggen de leraren de behoefte, de probleemstelling en de keuze voor de oplossing op voorhand vast. Daardoor leren de leerlingen zelf zich onvoldoende te oriënteren op een probleem, creatief naar oplossingen te zoeken en te reflecteren. Bovendien zijn de gekozen realisaties voornamelijk gericht op het eindresultaat waardoor er weinig tijd overblijft om het technisch proces en de verschillende stappen bij te sturen. De leraren namen een eerste aanzet om de realisaties vanuit de leefwereld van de leerlingen te laten vertrekken met aandacht voor de uitwerking van de oplossing via een stappenplan.

Een tweede knelpunt is de manier waarop de leerplandoelstellingen aan bod komen. In het eerste leerjaar krijgen de leerlingen de sociale en technische vaardigheden als ook een aantal leerinhouden contextloos aangeboden. De beleidsmatige keuze om het vak in het tweede leerjaar op te splitsen in twee uur theorie (Toegepaste wetenschappen) en drie uur praktijk (Realisatietechnieken) werkt voor de leraren belemmerend om geïntegreerd aan de slag te gaan zoals het leerplan dat voorschrijft. Het samenspel van theorie en praktijk of van kennis en vaardigheden ontbreekt. Voor de gekozen realisaties is het vaak niet duidelijk hoe ze aan de zeven onderwerpen gekoppeld zijn. De lessen theorie vertonen te weinig aandacht voor de handelingswerkwoorden uit de leerplandoelstellingen. Het aanbod heeft geen samenhang met verwante vakken zoals techniek, natuurwetenschappen en wiskunde, hoewel het leerplan dit accentueert.

Het derde knelpunt is het onvoldoende respecteren van de aanpak. Het leerplan benadrukt de principes van ervaringsgericht, geïntegreerd, inductief en interactief leren. Zowel in de kennis- als de vaardigheidsuren heeft de vakgroep te weinig oog voor deze aanpak.

Een laatste knelpunt in het aanbod situeert zich in het gebruik van het leerboek en het lesmateriaal. De leraren hebben onvoldoende aandacht voor het beheersingsniveau dat het leerplan vooropstelt en laten zich teveel door het leerboek leiden. Bovendien voegden de leraren een aantal contextloze oefeningen of opdrachten (zoals omzettingen) aan het materiaal toe wat het aanbod niet ten goede komt.

Curriculum De organisatie van het curriculum in het tweede leerjaar is een belemmerende factor om tot een geïntegreerde werking te komen. De school moet nadenken over deze keuze.

Uitrusting Op het moment van de doorlichting werken de leraren en leerlingen in een verouderde infrastructuur met zware gebreken. Dit zet de realisatie van de leerplandoelstelling ernstig onder druk. Vanaf januari 2017 zullen de leraren en leerlingen naar een gloednieuw gebouw verhuizen dat veel mogelijkheden biedt om het leerplan op een geïntegreerde wijze uit te voeren.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Op dit moment is er nog geen integratie van ICT in de lespraktijk.

Evaluatiepraktijk De knelpunten in het onderwijsaanbod komen ook terug in de evaluatiepraktijk.

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De beoordeling bevat nog heel wat kennisgerichte toetsen, uitgaande van de aangeboden leerinhouden en niet op basis van de leerplandoelstellingen. Daarbij komt het ook voor dat de leraren de vaardigheden theoretisch bevragen, soms tot driemaal toe op dezelfde manier. Hierdoor is de evaluatie niet valide.

De evaluatie van de opdrachten en de realisaties zijn niet transparant. Onderbouwende criteria ontbreken. Het is niet duidelijk of het eindproduct of ook het onderliggende proces meetelt. Soms gebruiken de leraren een vierpuntenschaal. Ook hier ontbreken criteria.

Een aantal sociale en technische vaardigheden krijgen een evaluatie. De school heeft echter geen systematische aanpak om alle vaardigheden te evalueren. Een beperkt aantal komt bijna altijd aan bod, andere nauwelijks of niet. De evaluatie bevat verder geen bijsturing van de vaardigheden zoals het leerplan vraagt. De leraren expliciteren de verwachtingen niet vooraf. Dit zet de transparantie onder druk.

Op het rapport krijgen de leerlingen voor elk vak een aparte score, dit is niet conform het leerplan. Deze cijfermatige beoordeling is soms vergezeld van een aanmoedigende commentaar. De leraren rapporteren niet over de vaardigheden of het technisch proces.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De geëngageerde leraren hanteren een fijn en zorgend leerklimaat in de klas. Ze kennen de leerlingen en hun individuele noden goed. Er is aandacht voor gestructureerd en planmatig werken tijdens de realisaties. Deze nadruk op structuur ontnemt de leerlingen de kans om het technisch denkproces gaandeweg zelf te doorlopen. Leraren sturen sterk het leerproces bij, waardoor leerlingen beperkt zelfstandig tot het eindresultaat komen.

Deskundigheidsbevordering

Door de beperkte omvang van de vakgroep hebben de leraren weinig mogelijkheden om zich intern te vormen. Dit belemmert de groei naar een leerplangericht aanbod en een valide evaluatiepraktijk. Het leerplan vraagt ook overleg met een aantal andere vakken uit het curriculum. Deze afstemming ontbreekt.

Onlangs betrok de school de pedagogische begeleiding bij de werking, dit kan een aanzet zijn om de expertise te vergroten.

3.1.1.4 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/001)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden nipt voldoende gerealiseerd. Het aanbod is volledig en op het gepaste beheersingsniveau.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Vrijwel alle vakgebonden leerplandoelstellingen komen aan bod en op het gepaste beheersingsniveau, maar onvoldoende evenwichtig. Het leerboek is een sterkere leidraad dan het leerplan. Meerdere uitbreidingsinhouden krijgen aandacht met als resultaat dat de leraren de biologische thema's meer uitdiepen. Het aanbod sluit bovendien nog niet voldoende aan bij de visie van het leerplan natuurwetenschappen. Die plaatst de natuurwetenschappelijke vorming voorop en niet een veelheid aan begrippen. De vakgroep zorgt wel voor voldoende samenhang tussen de inhouden en heeft plannen om de samenwerking met onder meer de vakgroep techniek te verhogen.

De leerlingen leren gericht waarnemen tijdens talrijke demonstratieproeven, een aantal leerlingenproeven en de biotoopstudie. Ze maken daarbij voldoende gebruik van eenvoudige determineerkaarten en oefenen het gebruik van de microscoop. Ze leren echter nog onvoldoende zelf de essentiële stappen van de natuurwetenschappelijke methode onderscheiden. De leraren schenken daarnaast ook nog te weinig aandacht aan de formulering van onderzoeksvragen en hypothesen.

De doelstellingen voor 'Wetenschap en samenleving' komen voldoende aan bod. Tijdens de lessen verbinden de leraren de wetenschappelijke concepten met de leefwereld van de leerlingen en met dagelijkse waarnemingen. De leraren bieden onder meer ook documentaires aan en een ICT-opdracht om de link tussen wetenschap en de samenleving extra te benadrukken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het huidige wetenschapslokaal is onvoldoende aangepast aan de eisen van het leerplan en de grootte van de klasgroepen. De opstelling werkt demonstratie- en leerlingenproeven niet in de hand. De uitrusting is te beperkt om in grote klasgroepen proeven in voldoende kleine groepjes uit te voeren. De nieuwe lokalen en de bijhorende uitrusting lossen een groot deel van de problemen op, maar bieden onvoldoende een oplossing om experimenterend te werken met de grootste klasgroepen.

De school voorzag de lokalen van internetverbinding, beamer en computer, die de leraren op gepaste wijze gebruiken. Het ICT-gebruik bij de leerlingen tijdens de lessen is daarentegen beperkt. Leerlingen zoeken geen informatie op om bijvoorbeeld moeilijke begrippen te verduidelijken of gegevens uit verschillende bronnen te vergelijken. De nieuwe uitrusting voorziet wel in voldoende laptops om dit mogelijk te maken.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is voldoende transparant. De leraren schenken daar uitdrukkelijk aandacht aan. Ze ontwerpen per examenperiode een herhalingsbundel voor de leerlingen en overlopen de geziene leerstof tijdens herhalingslessen. Ze zorgen ervoor dat de vraagstelling op toetsen en examens gelijkaardig is. De leerlingen weten ook goed hoe het eindtotaal tot stand komt.

De evaluatiepraktijk vertoont echter enkele belangrijke knelpunten. Ze is vooral gericht op de leerinhouden van het leerwerkboek in plaats van op de leerplandoelstellingen. Ze omvat geen wetenschappelijke vaardigheden, en stemt onvoldoende af op de leerstrategieën uit het leerplan. Bovendien weerspiegelt het onevenwicht in het onderwijsaanbod zich in de evaluatiepraktijk. Dit alles leidt tot een onevenwichtige productgerichte evaluatie, die in verhouding een behoorlijke hoeveelheid uitbreidings- en verdiepingsinhouden omvat. De vakgroep maakte tot nog toe geen concrete afspraken over het aandeel van basis-, verdiepingsdoelstellingen en de uitbreidingsleerstof in de evaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Leraren maken gebruik van vraaggestuurde leergesprekken om concepten van leerlingen te achterhalen, verbanden te verduidelijken en hun denken te stimuleren. De grote groepen hypothekeren echter een optimale integratie van activerende werkvormen in de klaspraktijk, waardoor een leraargestuurde aanpak overheerst. Toch doen de leraren al het mogelijke om waarnemingen, demonstratieproeven en leerlingproeven aan te bieden. De leraren voorzien ook in voldoende taalsteun onder meer aan de hand van begrippenlijsten en visuele ondersteuning. Ze maken begrippen aanschouwelijk door het gebruik van afbeeldingen en modellen en vooral door leerlingen concrete materialen te laten waarnemen.

De visie van de school op studeren stemt onvoldoende af op de leerstrategieën in de leerplandoelstellingen noch op deze van de eindtermen 'leren leren'. Alhoewel de leraren zich niet volledig laten leiden door deze visie beïnvloedt ze hun leerbegeleiding en evaluatiepraktijk.

De betrokkenheid van de leraren op de leerlingen is groot, ook al is dat niet zo evident bij de grote klasgroepen. Ze hebben aandacht voor verhoogde zorg aangepast aan de individuele leerling. Ze moedigen leerlingen ook aan tot het verbeteren van toetsen om te leren uit fouten.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Overleg

Vorming

De vakgroep natuurwetenschappen is een jonge, dynamische groep leraren met tal van innovatieve ideeën. De leraren zijn goed afgestemd op elkaar en delen sterktes en expertise. De vakgroep wil nog veel meer inzetten op waarnemingen, activerende werkvormen en leerlingproeven. Dit weerspiegelt zich onder andere in het ontwerp van de nieuwe wetenschapslokalen en de zoektocht naar een nieuw leerboek.

De vakgroep levert sinds enkele jaren heel wat inspanningen om het aanbod meer te richten op waarnemingen en af te stemmen op de leerstrategieën in het leerplan. De visie van de school op studeren, de grote groepen en de staat van het huidige wetenschapslokaal maakten het niet makkelijk. Ze beseffen dat ze ook zelf een eigen verantwoordelijkheid hebben en dat ze nog enkele cruciale stappen moeten zetten.

3.1.1.5 Techniek in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017) en in het eerste leerjaar B (leerplan D/2010/7841/020)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De infrastructuur en de minimale materiële vereisten voldoen niet.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De infrastructuur en de minimale materiële vereisten voldoen niet en hypothekeken in sterke mate de leerplanrealisatie. De school beschikt niet over een degelijk uitgerust technieklokaal, waardoor actief en constructief leren en werken niet mogelijk worden gemaakt. De meeste lessen gaan door in een eerder traditioneel 'theorielokaal' en slechts een gedeelte in het 'atelier' (klein lokaal ingericht als werkplaats). De lokalen zijn, in functie van de grootte van de meeste klasgroepen, onvoldoende ingericht met didactische leermiddelen en te klein om de voorziene activiteiten op een verantwoorde wijze uit te voeren. Er is een tekort aan voldoende werktafels, machines en gereedschappen. De gebruikte kolomboormachine is onvoldoende beveiligd en staat onveilig opgesteld. Voor sommige lessen kunnen de leraren gebruik maken van een summier ingericht 'kooklokaal'. Om onderzoekwerk optimaal te integreren in het leerproces beschikken de leraren niet over voldoende computers. In deze omstandigheden is het onmogelijk ergonomisch en veilig te werken en een correcte werkmethode en werkhouding aan te leren. Dit hypothekeert een kwaliteitsvolle leerplanrealisatie.

Vanaf januari 2017 kan de school een nieuwbouw in gebruik nemen. De school beschikt dan over meerdere grote, leervriendelijke en goed uitgeruste technieklokalen. Er zijn dan voldoende gereedschappen en machines aanwezig om de leerplanrealisatie te bevorderen en de lessen aanschouwelijk te onderbouwen. Voor het verkenningsgebied voeding zal de school kunnen beschikken over een goed uitgeruste didactische keuken, waar de praktische realisaties kunnen uitgevoerd worden.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De school organiseert de lessen grotendeels in blokken van twee lestijden volgens de aanbevelingen van het leerplan. De grootte van de meeste leerlingengroepen in de A-stroom (tot 28 leerlingen) is in functie van de beschikbare ruimte en leermiddelen te groot, waardoor een kwaliteitsvolle leerplanrealisatie in het gedrang komt.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In de A-stroom maakte de school tot begin dit schooljaar gebruik van leerboeken. Bij de realisatie van de leerplandoelstellingen volgden de leraren echter onvoldoende de leerplanvisie. Het leerproces werd vorige schooljaren vooral gestuurd door het leerboek en te weinig vanuit het leerplan. De uitgevoerde realisaties sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen, maar bij een aantal opdrachten ligt de nadruk overwegend op het 'klassikaal' of in kleine groepjes uitvoeren van (knutsel)opdrachten.

Vanaf het huidige schooljaar zijn de leraren overgeschakeld op het aanbieden van zelf ontworpen projectenbundels. Door onder meer het gebrek aan vaklokalen kunnen de lessen nog steeds niet via de leerplanvisie aangeboden worden. De leraren benaderen de lessen onvoldoende systematisch vanuit de kerncomponenten 'technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzes' en de dimensies 'begrijpen, hanteren en duiden'. Het technisch proces verloopt zelden volgens de vijf stappen met name een probleem stellen, ontwerpen, maken, in gebruik nemen en evalueren. De meeste leerinhouden worden onvolledig of te kennisgericht behandeld. De verhouding '50 % voor hanteren' en '50 % voor duiden en begrijpen' is niet herkenbaar aanwezig. Het geleerde aanwenden in nieuwe situaties komt weinig aan bod. Het gebruik van ICT wordt onvoldoende aangewend bij het maken van ontwerptekeningen, het verzamelen van informatie over een technisch systeem, het communiceren tussen leerlingen en leraren, ...

Verspreid over de twee leerjaren evolueren de techniekprojecten onvoldoende van gesloten en eenvoudige projecten naar meer open, creatieve en complexere projecten.

De school biedt in het eerste leerjaar B de verkenningengebieden elektriciteit, hout, verzorging, voeding, mode en informatie- en communicatietechnologie (ICT) aan. De leerinhouden van het verkenningengebied mode werden vorig schooljaar niet aangeboden. Voor de invulling van de projecten gebruiken de leraren eigen ontwikkeld cursusmateriaal. Een aanzienlijk gedeelte van de leerinhouden wordt klassikaal en sterk kennisgericht aangeboden. Hierbij wordt bij de praktijkopdrachten bijna enkel gefocust op de stappen 'maken/realiseren' en 'in gebruik nemen' van het technisch proces en onvoldoende op de stappen 'probleemomschrijving', 'evalueren' en 'ontwerpen'. De leerinhouden van het verkenningengebied ICT worden aangeboden via een apart ICT-project. Hierdoor worden deze vaardigheden nog onvoldoende geïntegreerd in de overige projecten, waardoor de leerlingen leerkansen missen om ondersteunende kennis, vaardigheden en inzichten te verwerven in de andere verkenningengebieden.

De school biedt een beperkt aantal projecten aan die voldoende aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Hierbij is het technisch proces veelal herkenbaar aanwezig in de meeste onderdelen en de toe te passen handelingen, maar deze logische structuur wordt nog te weinig aangewend om de zelfredzaamheid van de leerlingen te bevorderen. Onder meer omwille van de beperkte infrastructuur wordt de richtlijn '80-90% hanteren' en '10-20% duiden en begrijpen' onvoldoende opgevolgd.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school opteert voor gespreide evaluatie, maar deze is onvoldoende valide en evenwichtig. Ze bestaat vooral uit een aantal productevaluaties van de realisaties, die dan nog vaak gezamenlijk uitgevoerd worden door en voor een groep van leerlingen. Hierdoor hebben de leraren onvoldoende zicht op de bereikte leerplandoelstellingen per individuele leerling. Procesevaluatie komt zelden aan bod. Via toetsen beoordelen de leraren hoofdzakelijk de reproductie van kennis. Er zijn onvoldoende gelijkgerichte en duidelijke afspraken over de verhoudingen tussen kennis, vaardigheden en vakgebonden attitudes. Hierdoor is de evaluatie niet valide. Via de evaluatie van projecten bieden de leraren mogelijkheden tot zelfevaluatie en nieuwe evaluatievormen zoals coöperatieve en peerevaluatie aan, maar ze zetten deze echter te weinig doelgericht in. Hierdoor stimuleren ze de leerlingen nog onvoldoende om hun eigen leerproces bij te sturen.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Het geëngageerde lerarenteam doet veel inspanningen om de leerlingen te motiveren en om leerinhouden aan te brengen die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. De omgang met de leerlingen is constructief en bemoedigend. De lessen verlopen echter overwegend leraargestuurd en vervallen, zeker in de A-stroom, veelal tot het invullen van de projectbundels (leerwerkboek). Actieve werkvormen doorbreken zelden de invuldidactiek. Deze aanpak daagt de leerlingen onvoldoende uit tot onderzoekend en contextrijk leren.

De nieuw ontwikkelde projectbundels voor de A-stroom geven kansen aan de leerlingen om vaardigheden, kennis, inzicht en attitudes te ontwikkelen binnen de dimensies ‘begrijpen, hanteren en duiden’, doch niet alle projectbundels zijn voldoende kwalitatief uitgewerkt. Een verdere kwaliteitsvolle uitwerking van techniekprojecten en de relatie met de voorgeschreven toepassingsgebieden ‘biochemie, constructie, energie, informatie en communicatie, transport’ zijn nodig. Een aantal realisaties in de aanwezige projecten halen niet het vereiste beheersingsniveau vooropgesteld door het leerplan.

In het eerste leerjaar B is het cursusmateriaal nog niet volledig afgestemd op het leerplan. De werkopdrachten voor de praktische realisatie en de bijhorende theoretische kennis, zijn voor een aantal verkenningengebieden degelijk uitgewerkt (hout en verzorging). Voor andere verkenningengebieden zijn de praktische realisaties nog onvoldoende uitgewerkt en missen ze diepgang. De integratie van ICT, het aanzetten tot probleemoplossend denken en de verdere uitwerking van het cursusmateriaal volgens het technologisch proces zijn nog belangrijke werkpunten.

Zowel in de A-stroom als in het eerste leerjaar B worden kansen om de aanleg en de belangstelling bij de leerlingen te ontdekken, in functie van een doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering, nog onvoldoende benut.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Enkele leraren volgden zowel vakgebonden - als pedagogische nascholing. Recent is er voor de vakgroep techniek ook meer gestructureerde begeleiding vanuit de pedagogische begeleidingsdienst. Het toepassen van de opgedane kennis rond geïntegreerd en projectmatig werken vindt geleidelijk aan ingang in het onderwijsproces. De leraren ondervinden nog bijkomende nood aan deskundigheidsbevordering met het oog op het uitwerken van de projecten en de afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen.

3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid
Doelgerichtheid

De school heeft een duidelijke visie op de VOET en een jarenlange traditie van extra-murosactiviteiten en projecten. Binnen deze projecten en activiteiten zorgen verantwoordelijke vakgroepen voor een doelgerichte en planmatige aanpak van de VOET. Ondanks het feit dat er heel wat leeft in de school en veel VOET-gelateerde initiatieven worden uitgewerkt, gaat er op beleidsniveau nog onvoldoende aandacht naar de coördinatie van de VOET-werking. Een inventarisatie gebeurt via de jaarplannen maar een analyse ontbreekt. Hierdoor is het moeilijk om hiaten planmatig aan te pakken of prioriteiten te stellen.

Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De school heeft bij de invoering van de vernieuwde VOET een stappenplan opgesteld om haar VOET-beleid vorm te geven. Ze stelt hierbij de leraren verantwoordelijk om jaarlijks een aantal VOET te selecteren en na te streven. De jaarplanmodule wordt als middel ingezet om leraren te ondersteunen, alsook voert de pedagogisch directeur gesprekken met initiatiefnemers. Op beleidsniveau gebeurt echter te weinig met de gegevens uit de jaarplannen en de gesprekken.
Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch op schoolniveau. Binnen de projecten en acties zijn het de verantwoordelijke vakgroepen of leraren die instaan voor de evaluatie. Ze evalueren de ondernomen acties en bespreken die met de pedagogische directeur. De school evalueert echter op schoolniveau haar eigen organisatie en planmatige aanpak onvoldoende op doeltreffendheid.
Ontwikkeling	Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Bij invoering van de vernieuwde VOET organiseerde de school een pedagogische studiedag, waarbij het team op een interactieve manier reflecteerde over de VOET. De meer recente professionaliseringsinitiatieven hebben vooral te maken met concrete VOET-gerelateerde projecten en activiteiten.
Uitvoering Leren leren	De school streeft ongeveer de helft van de eindtermen met voldoende diepgang na. In de school is er echter onvoldoende gelijkgerichtheid wat de VOET 'leren leren' betreft. De school werkte jaren geleden een studiemethode uit maar die wordt niet gedragen door het team. Bovendien is deze vooral op kennis gericht. Slechts een beperkt aantal vakgroepen hebben voldoende aandacht voor informatieverwerving, problemen oplossen en de verschillende leerstrategieën bij kennis en vaardigheden. De cel leerlingbegeleiding richt zich voornamelijk op individuele leerlingen. De school besteedt weinig aandacht aan de leerbegeleiding op klasniveau.
Socioculturele samenleving	De school streeft vrijwel alle eindtermen met voldoende diepgang bij alle leerlingen na. Niet alleen de vakgroep geschiedenis neemt hierin een voortrekkersrol, ook andere vakken zoals Nederlands, wiskunde en economie werkten projecten of activiteiten uit waarin verschillende VOET uit de context aan bod komen. Wiskunde spitst zich hierbij specifiek toe op cultuur en kunst. Vermeldenswaardig binnen deze context is het project 'Oorlogsprikkels', een initiatief van de vakgroep geschiedenis, waaraan alle vakgroepen deelnamen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De middenschool is samen met een basisschool gelegen op één campus. De locatie bestaat uit verschillende gebouwen die gedeeltelijk aan elkaar zijn gekoppeld. In januari 2017 wordt een nieuw schoolgebouw in dienst genomen, waarna blok B gedeeltelijk niet meer gebruikt zal worden. De oude didactische keuken, het atelier voor techniek en de verouderde toiletten in blok B worden dan buiten gebruik genomen. Ook de basisschool verlaat op 1 januari 2017 haar gebouw op de campus. Dit gebouw zal onmiddellijk gerenoveerd worden, zodat het vanaf 1 januari 2018 ook door de middenschool kan benut worden. Hierdoor kunnen dan de resterende lokalen van blok B verlaten worden.

De instelling gaat op voldoende systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en heeft ze zicht op ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. De laatste jaren ligt de focus aangaande infrastructuur, veiligheid en bewoonbaarheid vooral op de realisatie van de nieuwbouw. De school heeft ook een masterplan voor de uitvoering van kleinere renovaties aan de andere gebouwen en lokalen, maar een exacte uitvoeringsdatum is hiervoor nog niet gekend. De werken in de huidige schoolgebouwen zijn vooral gericht op instandhoudingswerken en het wegwerken van de meest ernstige tekorten.

Het globaal preventieplan (GPP) en het jaarlijks actieplan (JAP) zijn gestructureerd opgebouwd op basis van uitgevoerde risicoanalyses en de bevindingen van de externe en interne deskundigen. De aankoopprocedure is uitgeschreven. De rol van de preventieadviseur is hierin correct opgenomen maar de preventieadviseur wordt niet altijd betrokken bij de aankoop van de goederen en de arbeidsmiddelen. Daardoor zijn er onder andere nog producten met gevaarlijke eigenschappen in gebruik die de preventieadviseur niet goedgekeurd heeft en waarvoor geen veiligheids- en gezondheidskaart beschikbaar is. Een aantal van deze producten is niet opgenomen in de inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen. De school beschikt voor een aantal toestellen nog niet over een indienststellingsverslag en kan nog geen goed uitgebouwd onderhoudsprogramma voorleggen.

De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. De gebouwen en lokalen voldoen grotendeels aan de bewoonbaarheids- en veiligheidseisen, met uitzondering van het sanitair en een gedeelte van de lokalen in blok B. Het voornaamste werkpunt is het wegwerken van de tekorten vastgesteld door de brandweer. Het recente brandpreventieverslag (3 maart 2016) vermeldt een groot aantal opmerkingen (onder andere compartimentering, vrijhouden evacuatiewegen, draairichting evacuatie-deuren). Deze opmerkingen werden ook reeds vermeld in het vorige brandpreventieverslag van 1 december 2008. In afwachting van een oplossing ten gronde heeft de school onvoldoende aandacht besteed aan maatregelen die de situatie minimaal verbeteren. Zo werd er tijdens de rondgang door de onderwijsinspectie ook vastgesteld dat enkele evacuateroutes (noodtrap blok A en verbinding tussen blokken C en D) niet volledig vrij waren. Ook de grote refter in de kelder (met plaats voor 105 leerlingen) beschikt slechts over één uitgang. In opdracht van de brandweer heeft de school een nieuw stappenplan opgesteld om de tekorten weg te werken. Een aanzienlijk gedeelte van de opmerkingen zal weggewerkt worden door het betrekken van de nieuwbouw en het verlaten van blok B.

Een gedeelte van de ramen in blokken A en B is aan renovatie of vervanging toe. In het kopieerlokaal is er onvoldoende verluchting. Dit wordt ook vermeld in de verslagen van de externe preventiedienst. In sommige lokalen van blok B zijn er zeer grote klasgroepen aanwezig. De kansen om te verluchten zijn beperkt en dit heeft een negatieve invloed op de leer- en leefomgeving van de leerlingen en het personeel. In de didactische keuken in blok B zijn er geen dampkappen aanwezig boven de fornuizen en er zijn ook onvoldoende algemene ventilatiemogelijkheden.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne zijn er belangrijke tekorten. De school heeft momenteel ruim onvoldoende urinoirs en toiletten voor jongens en meisjes. Bovendien zijn de huidige toiletten voor jongens en meisjes niet voldoende gescheiden. Het onderhoud van de sanitaire installaties voldoet niet. De toiletten worden niet dagelijks gepoetst en er is sterke geurhinder. De toiletdeuren waarborgen onvoldoende de privacy van de leerlingen. Het aangepast toegankelijk toilet is onbruikbaar en is ingericht als 'wasklas'. Vanaf januari 2017 zal de school de nieuwbouw in gebruik nemen en de oude sanitaire installatie in blok B niet meer gebruiken. In de nieuwbouw is een nieuw sanitair gedeelte voorzien voor zowel de meisjes als de jongens. Op elke verdieping is ook een aangepast toegankelijk toilet voorzien. Hierdoor zullen de bovenstaande tekorten weggewerkt zijn.

Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoot, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de voorziene verhuis naar de nieuwbouw in januari 2017, krijgt de instelling een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	neen
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	neen
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school legt vanuit haar opvoedingsproject de nadruk op leren leren, in het bijzonder op het verwerven en verwerken van leerstof. Deze visie kadert binnen het doel om leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden en hen maximale ontplooiingskansen te geven. De leerbegeleiding is ingebed in de totale werking van de leerlingbegeleiding, met ruime aandacht voor de socio-emotionele begeleiding en ondersteuning van de leerlingen.

In het schoolwerkplan staat de specifieke visie op leren leren waarbij de school vertrekt vanuit de verantwoordelijkheid van de vakgroepen en de centrale rol van de klasleerkracht om de brede basiszorg te implementeren. Elke vakgroep moet zorgen voor voldoende integratie hiervan in de lessen. Hier situeert zich een ernstig knelpunt: slechts een beperkt aantal vakgroepen ging hier daadwerkelijk mee aan de slag. De leerlingbegeleiding, directie en de secretariaatsmedewerkers ondersteunen de klasleerkracht in alle facetten van de leerlingbegeleiding.

Ondersteuning De school kiest voor een gemeenschappelijke aanpak van de studiemethode via het vijftrappenplan en stelt dit in de schoolagenda ter beschikking aan de leraren en de leerlingen.

Er is een werkgroep leren leren actief die de accenten voor elk schooljaar bepaalt. Deze baseert zich op de methodiek van het vijftrappenplan. Dit plan benoemt een aantal logische stappen om kennis te reproduceren. Het model is dus voornamelijk gericht op kennis en veel minder op de beheersing van vaardigheden. Precies dat evenwicht tussen kennis, inzicht, toepassingen en vaardigheden is essentieel in de huidige leerplanrealisaties. Slecht een beperkt aantal leraren gaat consequent met het vijftrappenplan aan de slag. De werkgroep ontwikkelde dit schooljaar een zelfreflectiedocument over de studiemethode. Ook voor de ouders is er een versie uitgewerkt. Het is nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden.

De school zet in op het in kaart brengen van de individuele noden van alle nieuwe leerlingen. Dit gebeurt al bij de eerste aanmelding en krijgt verder vorm tijdens de inschrijving. De cel leerlingbegeleiding bouwt wanneer nodig gepaste acties in op leerlingenniveau om de start zo vlot mogelijk te laten verlopen. Vermeldenswaardig is bijvoorbeeld de organisatie van de drempeldag eind augustus.

Wanneer de basiszorg in de klas door de vakleerkrachten of de klasleerkracht onvoldoende blijkt, dan start de leerlingbegeleiding met het individueel coachen van leerlingen. Tijdens deze samenwerking noteren de leerlingbegeleiders de afspraken en koppelen deze aan mogelijke acties voor een volgend overleg. Bij elke samenwerking tussen leerling en leerbegeleiding is er communicatie met de ouders en wanneer nodig ook actieve betrokkenheid van hen. Wekelijks vindt er een celoverleg plaats waarin de pedagogisch directeur samen met de leerlingbegeleiders de werking opvolgen.

Leerlingen met verhoogde zorg krijgen een individueel afsprakenplan na overleg met alle betrokkenen. Dit plan bevat de afspraken waar de school, de leerling en de ouders zich aan moeten houden.

De school gebruikt een leerlingvolgsysteem om het team te informeren. Dit systeem is trapsgewijs opgebouwd en toegankelijk. De klastitularis speelt een centrale rol in de input van de informatie.

De leraren krijgen ondersteuning voor leren leren. Het directieteam voert echter weinig een proactief beleid dat de professionalisering van de leraren en het preventief werken zou kunnen verhogen. Ook de beperkte gedragenhoud van het gekozen vijftrappenplan speelt hierbij een duidelijke rol.

Doeltreffendheid De school verzamelt data over het studiesucces en nam op basis daarvan voor bepaalde studierichtingen maatregelen om de overgang naar de tweede graad beter te laten verlopen. De nadruk lag ook hier eerder op vakinhoud dan op leerstrategieën.

Om de studiemethode aan te brengen voorziet de school een uitgewerkt tijdspad voor het eerste leerjaar dat moet zorgen voor een duidelijke structuur in het aangebrachte materiaal. Er zijn echter geen afspraken tussen de leraren over hoe ze als team de mate van zelfstandigheid en zelfredzaamheid verhogen naargelang het traject vordert. De implementatie van het vijftrappenplan is sterk leraar- en vakafhankelijk en sporadisch in de klaspraktijk terug te vinden. De kwaliteit van de brede basiszorg is sterk wisselend.

Vanuit het beleid komt de stimulans om de sticordi-maatregelen te integreren in de klaspraktijk. De toepassing hiervan blijkt echter in bepaalde vakgroepen nog steeds stof ter discussie.

Er is nog geen meting over de impact van de leerbegeleiding. De acties vanuit de werkgroep leren leren krijgen een evaluatie op het niveau van de actie maar nog niet op het effect op het leerproces van de leerling.

De rapportcommentaren zijn weinig doeltreffend om het leerproces verder vorm te geven. De school nam hier wel een eerste aanzet toe in het huidige schooljaar.

De uitwerking van een gedragen visie voor de totaliteit van het onderwijskundig gebeuren is noodzakelijk om het geheel van het pedagogisch didactisch handelen krachtig vorm te geven. De school heeft nog niet nagedacht over een ruimere aanpak van deze uitdagingen in verhouding tot de draagkracht van de personeelsleden en de beschikbare middelen.

Het directieteam heeft een degelijke visietekst ontwikkeld op het talenbeleid met daarin een overzicht van acties op schoolniveau zoals de taalscreening en het taalgericht vakonderwijs. Vermeldenswaardig zijn ook de gesplitste lessen voor Nederlands om via differentiatie taalzwakke leerlingen te helpen. Op vakniveau proberen de taalleraren gericht samen te werken, maar stoten soms op een aantal collega's die niet dezelfde visie delen. In de niet-taalklassen zijn er initiatieven met betrekking tot taalgericht vakonderwijs. Het lesmateriaal van deze vakleraren sluit globaal gezien goed aan bij het talige niveau van de leerlingen en wordt aangeboden in betekenisvolle contexten. Zij gebruiken vaker actieve werkvormen en taalsteun zoals begrippenlijsten en besteden meer aandacht aan de standaardtaal, instructie- en vaktaal. Uit de vakdoorlichting blijkt echter dat een aantal vakleraren deze principes van taalgericht vakonderwijs nauwelijks of te weinig integreren in de eigen vakdidactiek. De school detecteert de talige noden van alle nieuwe leerlingen door middel van een taalscreening. Ze communiceert hierover op een kwaliteitsvolle manier met de ouders. Voor de leerlingen met talige achterstand voorzien de vakleraren in differentiatie maar het beleid kan moeilijk inschatten of de acties effectief doeltreffend waren. Communicatie hierover naar de ouders is ook leraarafhankelijk. In de toekomst wil de school het talenbeleid verder uitbouwen. Hiervoor doet het directieteam dit schooljaar een beroep op twee pedagogische begeleiders om het talenbeleid nieuwe impulsen te geven. Dat zal ook de talenbeleidsgroep stimuleren die op dit moment enkel bestaat uit taalleraren. Professionalisering van het schoolteam in taalgericht vakonderwijs en een systematische kwaliteitsbewaking en daadkracht van het directieteam zijn de hefboomen om tot een coherenter talenbeleid te komen.

Ontwikkeling De school zet in eerste instantie in op het verder professionaliseren van de leerlingbegeleiders met als bedoeling om het volledige team verder te vormen. Bij bijzondere problemen doet de directie een beroep op externe organisaties om het team te ondersteunen en de expertise te vergroten.

Het is een uitdaging voor het schoolteam om de leerbegeleiding verder uit te bouwen binnen een gedragen kwaliteitskader waarbij de overgang van een individuele begeleiding en remediëring naar een klassikale en meer gedifferentieerde aanpak van leerproblemen mogelijk is. Om dit waar te maken is er op schoolniveau nood aan een brede professionalisering van de leraren.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het directieteam werkt met een aantal schoolwerkplannen om het beleid vorm en inhoud te geven. Een schoolwerkplan voor de evaluatiepraktijk ontbreekt echter. Toepassingen van de huidige evaluatiepraktijk komen wel verspreid aan bod in een aantal andere domeinen zoals de leerbegeleiding, de studiekeuze, het talenbeleid en de communicatie met ouders. Het is een uitdaging voor de school om voor dit kernproces een gezamenlijke doelgerichtheid te creëren en na te streven met alle leraren.

Ondersteuning Een aantal degelijke initiatieven ondersteunen de evaluatiepraktijk. Het evaluatiesysteem staat voor ouders en leerlingen duidelijk uitgeschreven in het schoolreglement en een begeleidende brief bij het eerste tussentijds rapport. Het is een speerpunt van het beleid om pro-actief te werk te gaan en ouders snel op de hoogte te brengen van mogelijke leermoeilijkheden via oudercontacten en telefoon. Daarnaast zet de school in op heldere en ondersteunende rapportcommentaren. Het trimesterrapport bevat een optiegemiddelde. Dat is het gemiddelde van alle leerlingen die dezelfde studierichting volgen.

Om de leraren te ondersteunen, staan afsprakenbundels ter beschikking met informatie over de doelstellingen en de werking van de klassenraden. Bij tekorten op de deliberaties voegen alle leraren een overzicht toe van de niet-bereikte leerplandoelstellingen zodat op het oudercontact of een betwisting concrete informatie beschikbaar is. Een aantal leraren gebruiken ook de proefwerk- en toetsenwijzer van de school met aandachtspunten voor instructietaal, vraagstelling en tips voor een dyslexievriendelijk examen. Parallelleleraren stellen gezamenlijke examens op. Dat vergroot de gelijkgerichtheid. Ook het vademecum voor leraren draagt hiertoe bij met bijvoorbeeld afspraken over toetsafnames, de herhalingsweek vóór de examens, ... Wat betreft de schoolattitudes kunnen de leraren 10 % van de punten voor DW verrekenen voor zorg en stiptheid. De vakgroepen moeten hiervoor objectieve criteria uitwerken die ze consequent toepassen. Uit de doorlichting blijkt echter dat ze hier nauwelijks of geen afspraken over maken.

Om de evaluatiepraktijk af te stemmen op de leerplandoelstellingen, vraagt het directieteam aan haar leraren om een jaarplanmodule in te vullen op het elektronische platform.

Doeltreffendheid De doeltreffendheid is een belangrijk werkpunt. Inzake de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen rekent het directieteam op het professionalisme en de verantwoordelijkheid van de vakgroepen. Uit de vakdoorlichtingen blijkt dat de leraren hierover nauwelijks of geen expliciete afspraken maken. Een valide evaluatiemethode die vertrekt vanuit de leerplandoelstellingen ontbreekt. Het schoolbeleid heeft hiertoe wel een impuls gegeven via de jaarplanmodule in het elektronische platform, maar de leraren zien dit instrument eerder als planlast dan als een werkinstrument. Dat leidt ertoe dat de leerlingenresultaten die sommige vakgroepen aan de delibererende klassenraad voorleggen, niet valide zijn. Uit gesprekken met praktijkleraren komt naar voor dat de school een examensysteem voor enkele praktijkvakken behoudt omwille van pragmatische redenen. Dat gaat evenwel ten koste van de kwaliteit en de validiteit van de evaluatie.

Leerlingen weten doorgaans wat ze moeten kennen en kunnen. De puntenverdeling is meestal duidelijk en gelijkgericht waar er parallelexamens zijn. Indien de leerresultaten na een examenperiode onvoldoende zijn, neemt de klassenraad remediërende initiatieven. Het directieteam heeft echter niet altijd zicht op de doeltreffendheid van deze initiatieven die afhankelijk zijn van leraar tot leraar. Wat betreft de evaluatie van spellingsfouten voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, bestaan er nog verschillen in aanpak tussen de taalvakken en treden sommige vakgroepen nog altijd sanctionerend op. Dat gaat in tegen de eigen schoolvisie op leerbegeleiding en vraagt om bijsturing door het schoolbeleid.

De school wil de deliberaties koppelen aan een doordachte studiekeuze. Het directieteam bewaakt een professionele deliberatiehouding om leerlingen zoveel mogelijk kansen te geven. Het valt echter op dat bijna uitsluitend de resultaten voor Wiskunde bepalend zijn voor de oriëntering en de eventuele clausulering. De notulen en de processen-verbaal zijn conform de regelgeving, maar in een aantal motiveringen voor B-attesten vermeldt de school beperkte garanties op slagen voor een aantal vakken in het volgende schooljaar ook al hebben de betrokken leerlingen geen tekorten voor deze vakken.

Op schoolniveau getuigen een aantal acties van datageletterdheid. Het directieteam volgt systematisch de attesteringen op in de bovenbouw. Het beleid besluit hieruit dat de vervolgresultaten van de leerlingen in de bovenbouw stroken met de adviezen die de delibererende klassenraad van de middenschool heeft uitgesproken. Daarnaast was er de laatste schooljaren ook een initiatief om de minder goede leerlingenresultaten van de leerlingen die doorstromen naar de tweede graad tso STW te analyseren en acties te nemen op school- en vakniveau. Door in een aantal vakken vooral het accent te leggen op kennis en minder op vaardigheden en leerstrategieën is de doeltreffendheid ervan beperkt.

Het schoolbeleid ziet enkele voorlopige positieve effecten wat betreft de verhelderende en ondersteunende rapportcommentaren. Tijdens personeelsvergaderingen stimuleert ze ook verder deze innovatie. Uit een steekproef blijkt evenwel dat nog niet alle leraren deze visie ter harte nemen en beperken zich tot vaststellende of motiverende commentaren. Het directieteam plant om ouders en leerlingen toegang te geven tot het elektronische platform.

Ontwikkeling Naar aanleiding van de conclusies uit deze doorlichting toont het schoolbeleid een bereidheid om ontwikkelingsgericht met de evaluatiepraktijk om te gaan. Het succes van dit veranderingsproces, zal een duidelijke visie vragen, acties, opvolging en eventuele bijsturingen, zowel op beleidsniveau als binnen de vakgroepen. Vooral de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen is een prioritair aandachtspunt en vraagt tegelijkertijd sturing en coaching. Professionaliseringsinitiatieven zoals nascholing of vorming kunnen ondersteunend werken.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Een directieduo leidt de school. De directeur is verantwoordelijk voor het personeelsbeleid, het financieel beleid en de infrastructuur. De pedagogische directeur neemt het pedagogisch beleid op zich en is ook de contactpersoon voor ouders en leerlingen. De directeurs zitten wekelijks samen. Afhankelijk van de items die aan bod komen sluit een verantwoordelijke medewerker aan bij dit wekelijks overleg. De directeurs laten zich ondersteunen door een coördinator eerste graad, een cel leerlingbeleiding en enkele beleidsmedewerkers die instaan voor onder andere ICT en de elektronische leeromgeving. Ze kunnen voor de administratieve en organisatorische aspecten ook rekenen op een geëngageerd en enthousiast team secretariaatmedewerkers.

De nieuwbouw, de aanstelling en wissels van pedagogisch directeurs, het veranderende leerlingenpubliek en de onrust binnen het team vereisten de voorbije schooljaren veel aandacht van de schoolleiding. Heel wat energie gaat al een tijd naar verbondenheid en de aanpak van normoverschrijdend gedrag. Het doorlichtingsonderzoek toont aan dat de onderwijskundige processen hierbij in het gedrang kwamen en dat de school voor enkele grote uitdagingen staat. De nieuwbouw met de goed uitgedachte en uitgeruste (vak)lokalen biedt zeker heel wat potentieel om noodzakelijke vernieuwingen door te voeren. De onderwijskundige processen en het personeelsbeleid vormen daarbij belangrijke aandachtspunten voor de schoolleiding. Uit het onderzoek blijkt dat de leraren nood hebben aan een passende ondersteuning, gelijkgerichtheid en eigenaarschap.

Visieontwikkeling De school vertaalde haar pedagogisch project enkele jaren geleden in een meer gebalde schoolvisie, die toegankelijk is voor iedereen. Ze legt een sterke klemtoon op studeren, staat voor katholiek Vlaams onderwijs en wil dat leerlingen gelukkig zijn op school. De visie van de school op studeren is voornamelijk gericht op kennis en veel minder op de beheersing van vaardigheden. In de huidige leerplannen is net het evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes essentieel. De school stemde doorheen de voorbije jaren onvoldoende haar visie en beleid af op deze onderwijskundige ontwikkelingen.

De school profileert zich daarnaast als een school die een brede algemene vorming van leerlingen belangrijk vindt. Voor verschillende activiteiten en projecten kan de school rekenen op het engagement en de inzet van de meeste personeelsleden.

De schoolleiding concretiseert de schoolvisie voor een aantal domeinen van de schoolwerking in schoolwerkplannen. Deze plannen beslaan niet alle beleidsdomeinen en verschillen in kwalitatieve uitwerking. Vooral voor de onderwijskundige processen ontbreekt een duidelijke en gedragen visie, en de vertaling ervan in haalbare acties op school-, leraar- en leerlingniveau.

Besluitvorming Alle officiële participatieorganen zijn aanwezig. De schoolraad is samengesteld uit leden van Sint-Angela en Sint-Jozef. De vertegenwoordiging vanuit de middenschool is beperkt. De raad functioneert dan ook eerder als een informatiekanaal voor de middenschool en niet als een dynamisch inspraakorgaan zoals de regelgeving het bedoelt.

Er is een leerlingenraad in de school die vooral concrete schoolacties uitwerkt zoals een koekjesverkoop, de rode neuzendag en de dopjesactie. De leerlingen zijn echter vragende partij voor een grotere reële inspraak over schoolgerelateerde onderwerpen.

De schoolleiding besliste enkele jaren geleden om het participatiemodel op schoolniveau te wijzigen ter verbetering van de communicatie tussen personeel en directie. De pedagogische denktank verdween waardoor thema-, werk- en vakgroepen nu rechtstreeks in overleg gaan met de directeurs. Uit meerdere gesprekken blijkt echter dat de leraren zich weinig betrokken voelen bij de besluitvorming en niet echt een gevoel van inspraak hebben. Als vakgroep of individuele leraar kunnen ze noden en ideeën voorleggen waar de schoolleiding al dan niet op ingaat.

Kwaliteitszorg De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie nagenoeg volledig bij de vakgroepen en de individuele leraren. Ze staan onder meer in voor de afstemming van het onderwijsaanbod op de leerplannen en eindtermen, de validiteit van de evaluatiepraktijk en de implementatie van de leerbegeleiding. De aansturing, ondersteuning en opvolging van de vakgroepwerking door het beleid is beperkt. Lesbezoeken en de bijhorende functioneringsgesprekken gebeuren bovendien enkel bij nieuwe personeelsleden. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat niet alle vakgroepen in staat zijn om zonder aansturing en ondersteuning het leerplan te realiseren. De vaststellingen in de verschillende vakken bevestigen bovendien de nood aan een gedragen visie voor de onderwijskundige processen en een planmatige aanpak ervan.

De school heeft geen duidelijke aanpak wat betreft interne kwaliteitszorg. In een aantal schoolwerkplannen vertaalt ze het kwaliteitsmodel PDCA (plan, do, check, act) in actieplannen. Ze trekt dit echter niet door naar de onderwijskundige processen in hun totaliteit, noch legt ze linken tussen deze onderwijskundige processen. De aansturing, coördinatie en opvolging van deze processen zijn duidelijke werkpunten voor het volledige schoolteam.

Het beleid verzamelt wel data rond onder andere (studie)vorderingen van de leerlingen en organiseert ook enquêtes bij de leraren, leerlingen en ouders. De schoolleiding analyseert de data en stelt voor een aantal topics actieplannen op of organiseert werkgroepen. Ze schenkt veel aandacht aan de optimalisering van de communicatie met ouders en leerlingen, voorbeelden hiervan zijn de gewijzigde website, de rapportcommentaren en de aangepaste oudercontacten.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het gestructureerd schoolklimaat
- Het engagement van de meeste personeelsleden
- Het aanbod van de algemeen vormende activiteiten

Wat betreft het algemeen beleid

- De communicatie naar ouders en leerlingen
- De realisatie van de nieuwbouw
- De aandacht voor de profilering van de school

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid voor Engels in de eerste graad A-stroom
- De leerplangerichtheid voor natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het streven naar collegialiteit en gelijkgerichtheid met als referentiekaders de basiscompetenties van de leraar, de leerplannen en de schoolafspraken
- De onderwijsorganisatie afstemmen op een optimale leerplanrealisatie
- De evaluatiepraktijk
- De uitbouw van de leerbegeleiding op klasniveau
- De afstemming van de professionalisering van de leraren op de reële behoeften

Wat betreft het algemeen beleid

- De ontwikkeling van een gedragen visie op de onderwijskundige processen en de vertaling van de visie in haalbare acties op school-, leraar- en leerlingniveau
- De aansturing, coördinatie en opvolging van de onderwijskundige processen
- De aansturing en opvolging van de vakgroepen
- De interne kwaliteitszorg

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de eerste graad A-stroom
- De leerplanrealisatie voor gezinstechieken en huishoudkunde in de eerste graad A-stroom
- De leerplanrealisatie voor techniek in het eerste leerjaar B
- De leerplanrealisatie voor techniek in de eerste graad A-stroom

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Frans, techniek	gezinstechnieken
Graad 1 B	techniek	
Graad 1 Handel	Frans, techniek	
Graad 1 Latijn	Frans, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Frans, techniek	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Frans, techniek	huishoudkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **09-12-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Hilde VAN HOUTE de inspecteur-verslaggever	Guido VAN DEN CRUIJCE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	